

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2070

เรื่อง บทบัญญัติด้านการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
เรียบเรียง นายวิชาญ ทราย์อ่อน วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ มิถุนายน 2561

ท่ามกลางบริบทที่เปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ โลกก้าวเข้าสู่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร นำความเปลี่ยนแปลงสู่สังคมและระบบเศรษฐกิจโลก ทุกประเทศทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาแก่ประชากรในประเทศของตนเพื่อรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง สำหรับประเทศไทยหลายสิบปีที่ผ่านมา ภาครัฐพยายามปฏิรูปการศึกษามาโดยตลอด แต่การแก้ปัญหาการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเป็นไปได้ช้ามาก ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ เช่น ปัญหาความไม่ต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล การรวมศูนย์จากส่วนกลาง การขาดแคลนครูในสาขาที่จำเป็น การผลิตและพัฒนาคนไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ ความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ล้วนเป็นปัญหาที่ทุกรัฐบาลต้องเผชิญ รัฐธรรมนูญปัจจุบันจึงได้บัญญัติหลักการสำคัญในการปฏิรูประบบการศึกษา ไว้ ดังนี้

หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณ ให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าว อย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังบัญญัติในหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้ จ. ด้านการศึกษา

(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่

มาตรา 261 ในการปฏิรูปตามมาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

การบัญญัติด้านการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นความก้าวหน้า และเป็นหลักประกันว่าการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยจะได้รับความเอาใจใส่ จากภาครัฐแน่นอน และยังบัญญัติให้เป็นหน้าที่รัฐในการที่ต้องเข้ามาดูแลการศึกษาให้มีคุณภาพทั้งระบบอีกด้วย

บรรณานุกรม

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134

ตอนที่ 40 ก น. 13, 14, 77, 79, 81

อรุณี ต้นศักดิ์ตา . (26 ก.พ. 2561). ประธาน สนช. เปิดสัมมนา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายการบูรณาการ
การจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับการศาสนาเพื่อการปฏิรูปประเทศ”.

สืบค้น 21 พฤษภาคม 2561 จาก

<http://www.radioparliament.net/parliament/viewNews.php?nid=9048>

“มีชัย” ชี้ ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ ใช้คนนอก ปรับโครงสร้าง ศธ. ทำงานตามนโยบายภาพรวม.

(30 ม.ค. 2560). ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. สืบค้น 21 พฤษภาคม 2561 จาก

<https://www.matichon.co.th/news/445940>